

 UNIVERSITAT DE BARCELONA	Pla docent de l'assignatura <i>Pendent de revisió lingüística</i>

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Psicologia Escolar i Intervenció Psicopedagògica

Codi de l'assignatura: 244053

Curs acadèmic: 2009-2010

Coordinació: MARIA ISABEL SOLE GALLART

Departament: Dept. Psicologia Evolutiva i de l'Educació

Crèdits: 6

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

Competències genèriques i transversals:

- Capacitat de recerca, anàlisi i comunicació d'informacions relatives a coneixements de l'àmbit de la Psicologia Escolar i la intervenció psicoeducativa.
- Fer servir les diferents fonts documentals en psicologia, mostrar un domini de les estratègies necessàries per accedir a la informació i valorar la necessitat d'actualització documental.
- Organitzar i planificar les pròpies actuacions de manera eficaç i eficient per a l'assoliment de propòsits acadèmics.
- Interactuar adequadament i productiva en situacions de treball conjunt amb d'altres persones.

Competències específiques:

- Capacitat per identificar i analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos, establint-ne les

prioritats corresponents.

- Formular i contrastar hipòtesis sobre les demandes, els problemes i les necessitats dels destinataris.
- Obtenir i organitzar informació rellevant dels problemes, demandes i necessitats aplicant les tècniques adients.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis demanats, tenint en compte el tipus de destinatari.
- Identificar les variables (individuals, ambientals, contextuais, de processos, etc.) que poden influir en una intervenció i detectar els signes de resistència al canvi.
- Aplicar els mètodes o les estratègies recollides en el pla d'intervenció, d'acord amb els objectius establerts, en els contextos rellevants per al servei demanat.
- Respondre i actuar amb flexibilitat, respecte i discreció en els contextos d'intervenció, assessorament, mediació i tractament psicològic.
- Obtenir i organitzar informació rellevant per analitzar i valorar les intervencions.
- Analitzar i interpretar críticament les dades en el marc del coneixement disciplinari establert.
- Conèixer, prendre decisions i actuar d'acord a les normes deontològiques de la Psicologia dins l'àmbit de l'actuació professional i recerca.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura
--

Referits a coneixements

- aprofundir en les relacions que s'estableixen entre l'àmbit professional de l'intervenció psicoeducativa, la psicologia de l'educació, la psicologia de la instrucció i d'altres disciplines i/o branques de la psicologia.
- identificar els objectius, funcions i tasques de l'assessorament i la intervenció psicoeducativa dirigida als alumnes, famílies, docents i al conjunt de les institucions educatives.

- conèixer l'organització dels serveis d'atenció psicoeducativa i d'altres serveis (educatius, socials, sanitaris i jurídics) d'atenció a la infància i adolescència.
- adquirir coneixements específics i contextualitzats per tal d'interpretar i intervenir, des d'una perspectiva psicoeducativa, en situacions educatives escolars amb la finalitat d'optimitzar-les.

Referits a habilitats, destreses

- apropiar-se i utilitzar de forma estratègica coneixements conceptuals, procedimentals i actitudinals útils i rellevants per a la intervenció psicoeducativa.
- apropiar-se i utilitzar eines que permetin portar a terme, de forma estratègica, anàlisis institucionals i processos d'avaluació i intervenció psicoeducativa.
- adquirir hàbits de treball que els permetin encarar diferents tasques juntament, i de forma col.laborativa, amb d'altres professionals i persones que intervenen en les situacions educatives.

Referits a actituds, valors i normes

- adquirir actituds de col.laboració, respecte, rigor intel·lectual i discreció que capacitin per a l'abordatge conjunt de tasques amb d'altres professionals i persones que intervenen en les situacions educatives.
- esforçar-se en ser considerats i respectuos amb les persones i les institucions, evitant prejudicis i actuant segons els principis de l'ètica professional.
- valorar el treball ben fet com un ingredient indispensable del progrés personal, la col.laboració amb d'altres i el desenvolupament professional ètic.

Blocs temàtics de l'assignatura

1. Coordenades històriques, conceptuals i socials de la Psicologia Escolar com àmbit professional. Psicologia, Psicologia de l'Educació i Psicologia Escolar.

*

La finalitat d'aquest bloc és presentar als estudiants l'àmbit professional de la Psicologia Escolar, des d'una triple dimensió històrica, conceptual i social que els permeti entendre el context en què es desenvolupa la intervenció psicoeducativa en l'educació formal.

Es pretén igualment que els estudiants recuperin i reflexionin sobre els seus coneixements, que identifiquin els buits en la seva formació com a punt de partida per aprendre els nous continguts.

És un objectiu d'aquest bloc posar les condicions per a que el grup d'estudiants es cohesioni al voltant de l'elaboració d'un projecte complex que implica tot el grup classe i que alhora que els proporciona autonomia, també els exigeix responsabilitats.

1.1. La psicologia escolar com a àmbit professional.

1.2. Qualitat de l'ensenyament, atenció a la diversitat i intervenció psicoeducativa

1.3. Models d'intervenció psicològica a l'escola: evolució i situació actual

2. Intervenció psicoeducativa en l'àmbit de l'educació formal. Coordenades institucionals i estratègies d'intervenció.

*

La finalitat d'aquest bloc és familiaritzar els estudiants amb les funcions més habituals que duen a terme els psicòlegs escolars, així com amb estratègies i instruments adients per a la resolució de les tasques que enfronten.

Hom persegueix que els estudiants entenguin el caràcter de professional estratègic i reflexiu necessari perquè la intervenció psicoeducativa constitueixi una ajuda a les institucions, i que actuïn davant les simulacions, els casos i els problemes segons aquest caràcter. Així mateix, en aquest bloc cal actuar d'acord amb els valors de respecte, integritat, honestedat i rigor intel·lectual, ingredients indispensables de la intervenció psicoeducativa.

- 2.1. Les coordenades institucionals de la psicologia escolar
- 2.2. La intervenció psicoeducativa, i la millora de la qualitat de les institucions
- 2.3. La intervenció psicoeducativa i l'atenció a les necessitats educatives de caire individual

3. Intervenció psicoeducativa en d'altres sistemes. Ètica i formació de l'assessor psicoeducatiu

- 3.1. La intervenció psicoeducativa i la vinculació entre l'escola i d'altres contextos educatius
- 3.2. La intervenció psicoeducativa en l'àmbit de la zona o sector
- 3.3. La intervenció psicoeducativa en un context d'equip d'assessors

<h4>Metodologia i organització general de l'assignatura</h4>

La docència de l'assignatura s'organitza al voltant d'una seqüència de resolució de problemes d'assessorament, de la presentació i explicació dels coneixements teòrics i conceptuals implicats en la resolució d'aquests problemes i de la lectura i anàlisi de documents que aporten

informacions i coneixements rellevants i necessaris per fer-ne un abordatge el més significatiu possible.

Hom establirà una organització que integri els aspectes més amunt esmentats, a través de les classes magistrals i les discussions en grup.

Bloc 1- Lectura i elaboració dels documents de lectura obligatòria. Preparació de discussions en petit i gran grup: activitat no presencial; per a l'aprenentatge; 16 hores. - Presentació dels continguts bàsics del Bloc en sessions successives: activitat presencial; per a l'aprenentatge; 10 hores. - Discussió dels continguts bàsics del Bloc (inicial i/o final): activitat presencial; per a l'aprenentatge; 4 hores. - Anàlisi de les Expectatives i coneixements inicials sobre la psicologia escolar: Activitat no presencial; per a l'aprenentatge i avaluació; 4 hores. - Serveis d'intervenció psicoeducativa i d'altres serveis d'atenció a la infància i l'adolescència: elaboració/actualització d'un dossier: Activitat no presencial i no presencial; per a l'aprenentatge i avaluació; 10 hores.

Bloc 2 -Lectura i elaboració dels documents de lectura obligatòria.

Preparació de discussions en petit i gran grup: activitat no presencial; per a l'aprenentatge; 18 hores.

- Presentació dels continguts bàsics del Bloc en sessions successives: activitat presencial; per a l'aprenentatge; 10 hores.
- Discussió dels continguts bàsics del Bloc (inicial i/o final): activitat presencial; per a l'aprenentatge; 7 hores.
- El treball d'un psicòleg des d'un Equip d'orientació i assessorament psicoeducatiu (EAP), actualment integrats als SE (Serveis Educatius): Activitat no presencial i no presencial; per a l'aprenentatge i avaluació; 7 hores.
- Anàlisi de casos d'intervenció psicoeducativa i elaboració d'eines útils per a la intervenció: Activitat no presencial i no presencial; per a l'aprenentatge i avaluació; 18 hores.

Bloc 3-Lectura i elaboració dels documents de lectura obligatòria.

Preparació de discussions en petit i gran grup: activitat no presencial; per a l'aprenentatge; 12 hores.

- Presentació dels continguts bàsics del Bloc en sessions successives: activitat presencial; per a l'aprenentatge; 7 hores.

- Discussió dels continguts bàsics del Bloc (inicial i/o final): activitat presencial; per a l'aprenentatge; 2 hores.

- Treball en i amb famílies: assessorament en les pràctiques

educatives familiars i en la coordinació família-aula: Activitat no presencial i no presencial; per a l'aprenentatge i avaluació; 6 hores.

- Anàlisi de casos de treball conjunt amb d'altres professionals: Activitat no presencial i no presencial; per a l'aprenentatge i avaluació; 8 hores.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

Aquesta modalitat inclou tres tipus d'elaboracions:

1. Presentació d'un treball/informe elaborat en grup sobre els continguts treballats en l'assignatura.

Aquest treball consistirà en elaborar una síntesi sobre els continguts presents en el temari.

L'elaboració d'aquesta síntesi serà guiada pel professor, tant a les classes com a les tutories previstes

per al treball propi de l'alumnat i inclourà els següents apartats:

- Full de crèdits.
- Presentació. Descripció del procés emprat per fer el document de síntesi. Fórmules organitzatives

utilitzades. Incidències que hagin pogut produir-se i solucions emprades.

- Qüestions clau. Es tracta, en aquest apartat, de respondre un conjunt de qüestions àmplies, que es

refereixen a continguts tractats a les classes teòriques, als crèdits pràctics i als documents de lectura

obligatòria.

- Referències bibliogràfiques. Es faran constar totes les obres citades —i només les obres citades— al

llarg del document de síntesi.

- Autoavaluació de l'aprenentatge realitzat pel grup i per cadascun dels seus membres.

- Valoració del plantejament de l'assignatura i del seu desplegament

Annexos. S'inclouran els esborralls, esquemes, propostes, etc. elaborats

en el decurs de les classes,

etc. que el grup consideri que proporcionin informació útil sobre el procés d'aprenentatge seguit.

Aquest document es lliurarà a finals de curs.

2. Elaboració de fitxes/informes relacionats amb el desenvolupament dels supòsits pràctics que

s'aniran portant a terme, en petit grup, en el transcurs de les classes presencials. Es requereix, per

tant, la participació en totes les activitats que es facin a la classe. En total es preveu l'elaboració de 3-

4 fitxes/informes que es corresponen amb les situacions pràctiques que apareixen explicades en

aquest pla docent. Es preveu que hi hagi un lliurament al voltant de cada mes.

3. Resolució individual d'un cas o problema vinculat a la intervenció psicoeducativa, que es

resoldrà a la classe.

La qualificació final serà la suma de les puntuacions obtingudes en el treball de síntesi (40% de la nota

global), les fitxes de pràctiques elaborades (40% de la nota global) i la resolució individual (20% de la

nota global).

Avaluació única

L'estudiant que vulgui acollir-se a l'avaluació única haurà de manifestar aquesta decisió per escrit al seu

professor dintre del termini de vint dies naturals, comptables des de l'inici del període lectiu del semestre,

com estableix la normativa complementària d'avaluació i qualificació dels aprenentatges de la Facultat de

Psicologia.

L'avaluació única consistirà en una prova escrita sobre els continguts del temari. La prova tindrà lloc el

dia i hora establerts per la Facultat i constarà de cinc preguntes breus, cadascuna de les quals serà

puntuada entre 0 i 2 punts.

Fonts d'informació bàsiques de l'assignatura

Libre

AINSCOW, M., BLACK-HAWKINS, C., BOOTH, T. et alt. (2000). *Index for inclusion*. Bristol, CSIE.

ARA, B., BONALS, J., GONZALEZ, A. et al. (2005) *Análisis de centros educativos*. Barcelona: Horsori .

BADIA, A., MAURI, T., MONEREO, C.(Coords) *La práctica psicopedagógica en la educación formal*. Barcelona: Editorial UOC, 2004

BASSEDAS, E. et al. *Intervención educativa y diagnóstico psicopedagógico*. Barcelona: Paidós, 1991.

BASSEDAS, E i d'altres, *L'assessorament psicoeducatiu a Catalunya*. Barcelona: Graó, 2000

DOWLING, E. i OSBORNE, E. (1996) *Familia y escuela. Una aproximación conjunta y sistémica a los problemas infantiles*. Barcelona: Paidós

FONTANA, D. *El control del comportamiento en el aula*. Barcelona: Paidós, 2000.

HANKO, G. *Las necesidades educativas especiales en las aulas ordinarias. Profesores de apoyo*. Barcelona: Paidós, 1993.

HUGUET, T. *Aprender juntos a l'aula*. Barcelona: Graó, 2006.

MARCHESI, A., MARTIN, E. *Calidad de la enseñanza en tiempos de cambio*. Madrid: Alianza, 1998

MARTÍN, E. i MAURI, T. (Coords.) *La atención a la diversidad en la educación secundaria*. Barcelona: ICE/Horsori, 1996.

MCCOMBS, B. L. i WHISLER, J. S. *La clase y la escuela centradas en el aprendiz. Estrategias para aumentar la motivación y el rendimiento*. Barcelona: Paidós, 2000.

MIQUEL, E., ECHEITA, G. SANDOVAL, M, LÓPEZ, M, DURAN, D., GINÉ, C. Index for inclusion: una guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva. *Contextos educativos: Revista de Educación*,5, 227-238, 2002

MONTON, M.J. *La integració de l'alumnat immigrant al centre escolar*. Barcelona: Graó, 2003

ONRUBIA, J. (Coord.) *Criterios psicopedagógicos para atender a la diversidad en secundaria*. Barcelona: Graó, 2004

SANCHEZ-CANO, M., BONALS, J. (Coords.) *La evaluación psicopedagógica*. Barcelona: Graó, 2005

SCHÖN, D. A. *El profesional reflexivo. Cómo piensan los profesionales cuando actúan*. Barcelona: Paidós, 1998.

SELVINI PALAZZOLI, M. *El mago sin magia. Cómo cambiar la situación paradójica del psicólogo en la escuela*. Barcelona: Paidós, 1985.

PÉREZ, I. P. *Habilidades sociales: educar hacia la autoregulación*. Barcelona: ICE/Horsori, 2000

SALZBERGER-WITTENBERG, I.; HENRY, G. i OSBORNE, E. *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Rosa Sensat/Edicions 62, 1989.

SANCHEZ-CANO, M., BONALS, J. (Coords.) (2007) *Manual de asesoramiento psicopedagógico*. Barcelona: Graó.

SOLÉ, I. (1998). *Orientación educativa e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Horsori

THARP, R.G., ESTRADA, P., STOLL DALTON, S., YAMAUCHI, L.A. *Transformar la enseñanza.*

Excelencia, equidad, inclusión y armonía en las aulas. Barcelona: Paidós, 2002.